

Arum maculatum

Foto: Peter Hellings

Nomenclatuur/Etymologie

De officiële wetenschappelijke naam van de gevlekte aronskelk is *Arum maculatum* L., waarbij de 'L.' staat voor Linnaeus, die de naam voor het eerst beschreef. De geslachtsnaam *Arum* zou zijn oorsprong vinden in het verhaal dat de plant begon te groeien uit de staf van de Bijbelse figuur Aäron, wat hem aanwees als hogepriester. Een andere uitleg is dat het afkomstig is van het Griekse woord *aron*, wat mogelijk 'warm' of 'heet' betekent, refererend aan de warmteproductie van de bloeiwijze. De soortaanduiding *maculatum* is afgeleid van het Latijnse woord *macula*, wat 'vlek' of 'gevekt' betekent, en verwijst naar de bruin- of zwartgevekte bladeren die soms bij deze soort voorkomen. De Nederlandse naam 'Gevlekte aronskelk' en de Duitse naam *Gefleckter Aronstab* (gevekte Aarons' staf) zijn directe verwijzingen naar deze kenmerken en de mogelijke oorsprong van de geslachtsnaam.

Taxonomie

- Rijk: Plantae
- Orde: Alismatales
- Familie: Araceae
- Geslacht: *Arum*
- Soort: *A. maculatum*

Synoniemen

De soort heeft in het verleden veel synoniemen gekend, waaronder veel namen die nu als verouderd worden beschouwd of verwijzen naar variaties in de plant die niet langer als afzonderlijke soorten worden erkend. Voorbeelden van historische synoniemen van *Arum maculatum* zijn onder andere: *Arum immaculatum*, *Arum vulgare* en *Arum italicum* subsp. *maculatum*. Echter, *Arum italicum* wordt tegenwoordig erkend als een aparte, verwante soort (*Italiaanse aronskelk*).

Variëteiten en Cultivars

Er zijn relatief weinig benoemde cultivars van de wilde soort *Arum maculatum* die wijdverbreid in de handel zijn, aangezien het een inheemse bosplant is die vaak in zijn natuurlijke vorm wordt gebruikt (stinzenplant). De variabiliteit zit vooral in de mate en kleur van de vlekken op de bladeren, wat aanleiding geeft tot verschillende lokale vormen, maar zelden tot officieel geregistreerde cultivars. Cultivars zijn vaker te vinden binnen de verwante soort *Arum italicum* (bijvoorbeeld *A. italicum* 'Marmoratum' of 'Pictum'). Voor *A. maculatum* zelf worden er geen algemeen erkende en benoemde cultivars met een specifieke beschrijving in de handel genoemd in vergelijking met andere tuinplanten, afgezien van de wildvorm die varieert tussen gevlekte en ongevlekte bladeren (*A. maculatum* var. *immaculatum* is een historische variëteit voor ongevlekte exemplaren).

Familie

Arum maculatum behoort tot de Araceae, de Aronskelkfamilie. Dit is een grote familie van bloeiende planten, waartoe ook planten behoren zoals *Zantedeschia* (Calla) en *Monstera* (Gatenplant). Kenmerkend voor deze familie is de bloeiwijze, een kolf (*spadix*) omgeven door een schutblad (*spatha*).

Hoogte

De gevlekte aronskelk is een vaste plant die een volwassen hoogte bereikt van ongeveer 20 tot 40 cm, met de bladeren vaak tot 25-35 cm hoog. De bloemstengel met bessen kan later in het seizoen ook deze hoogte bereiken.

Bloemkleur

De bloeiwijze bestaat uit een groenwitte, kapvormige *spatha* (schutblad) die de *spadix* (kolf) omgeeft. De kolf zelf heeft een donkere, bruinrode tot paarsmetalige kleur en steekt af tegen de lichte *spatha*. De ware bloemen zijn klein en onopvallend, verborgen aan de basis van de kolf. Na de bloei ontwikkelt de plant een opvallende aar van fel oranje- of roodbruine bessen in de nazomer en de herfst.

Bladkleur

De bladeren zijn groot, sierlijk en pijlvormig. De basiskleur is donkergroen. Soms zijn de bladeren voorzien van karakteristieke bruine, zwarte of paarse vlekken of spikkels, waaraan de plant zijn Nederlandse en Latijnse naam ontleent. Er bestaan ook varianten zonder vlekken. Het blad sterft in de zomer af, maar het nieuwe blad verschijnt vaak alweer voor de winter.

Bloeiperiode

De bloei vindt plaats in het voorjaar, meestal van circa april tot en met mei. De plant wordt al vroeg in het seizoen actief. Het blad verschijnt vaak al in de winter en de vruchten (bessenkolven) zijn opvallend in de nazomer en de herfst, vaak nadat het blad al is afgestorven.

Standplaats

De gevlekte aronskelk is een typische bosplant en stinzenplant. Hij verlangt een plek in de halfschaduw tot schaduw. De bodem moet voedzaam (eutroof), humusrijk, kalkrijk en vochthoudend zijn, maar niet te nat. De plant groeit van nature in loofbossen en nabij heggen op rijke, tamelijk vochtige gronden.

Herkomst

De plant is inheems in grote delen van Europa, van Zuid-, Midden- en West-Europa tot in de Oekraïne, en noordwaarts tot in Schotland en Denemarken. Het verspreidingsgebied komt sterk overeen met het areaal van de beuk.

Soort gewas

Arum maculatum is een overblijvende, kruidachtige vaste plant (*perennial*). Het is een geofyt, wat betekent dat hij een ondergrondse opslagstructuur heeft, in dit geval een knolletje, om de winter te overleven.

Vermeerderingswijze

De plant kan op twee manieren worden vermeerderd: door zaad en door deling van de wortelknollen. De knollen kunnen na een jaar of vijf worden gescheurd. Zaaïen is ook mogelijk, maar de zaden hebben een 'diepe' kiemrust en vereisen stratificatie (een koude en vochtige periode, vaak in de winter) om te kiemen.

Klimaatzone (USDA-zones)

De gevlekte aronskelk is zeer winterhard en verdraagt een temperatuur tot –20 °C. Dit komt overeen met USDA-winterhardheidszone 6. De plant kan in mildere zones zoals 7 en 8 ook goed gedijen.

Insecten

De bloeiwijze van *Arum maculatum* verspreidt een kenmerkende geur, vaak omschreven als rottend vlees of mest, die vliegjes aantrekt. De bloem fungeert als een val. De vliegjes glijden naar binnen op het gladde *spatha*-blad en kunnen de bloem niet verlaten vanwege naar beneden wijzende haren aan de binnenkant van de spatha. De gevangen insecten bestuiven de vrouwelijke bloemen voordat ze worden vrijgelaten om de mannelijke bloemen te bestuiven en vervolgens de bloeiwijze te verlaten. Dit mechanisme is een ingenieus voorbeeld van insectenbestuiving.

Bronvermelding

<https://www.plantennamen.info/wetenschappelijke-namen/arum-maculatum-gevlekte-aronskelk>

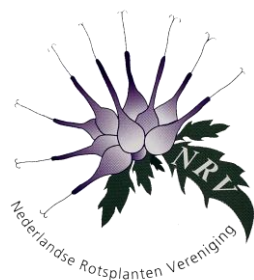
https://appeltern.nl/nl/tuinadvies/plantenencyclopedie/arum_maculatum_aronskelk_gevlekt_e_aronskelk/ https://nl.wikipedia.org/wiki/Gevlekte_aronskelk

<https://www.nijssentuin.nl/arum/323-arum-maculatum-323.html>

<https://www.vreeken.nl/574905-arum-maculatum>

<https://groenebuurten.nl/plantenoverzicht/aronskelk-arum-maculatum/>

https://www.floravannederland.nl/planten/gevlekte_aronskelk

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/Etymologie	<i>Arum</i> mogelijk afgeleid van de Bijbelse figuur Aäron of Grieks voor 'warm'; <i>maculatum</i> is Latijn voor 'gevekt' (verwijst naar de bladeren).
Taxonomie	Rijk: Plantae, Clade: Tracheophyta, Clade: Angiospermae, Clade: Monocotyledoneae, Orde: Alismatales, Familie: Araceae, Geslacht: <i>Arum</i> , Soort: <i>A. maculatum</i> .
Synoniemen	<i>Arum immaculatum</i> , <i>Arum vulgare</i> , <i>Arum italicum</i> subsp. <i>maculatum</i> (historisch).
Variëteiten en Cultivars	Er zijn weinig officiële, benoemde cultivars; variabiliteit zit vooral in de vlekken op de bladeren (gevekt versus ongevekt).
Familie	Araceae (Aronskelkfamilie).
Hoogte	20-40 cm.
Bloemkleur	Groenwitte <i>spatha</i> (schutblad) met een donkere, bruinrode tot paarsmetalige <i>spadix</i> (kolf).
Bladkleur	Groen, pijlvormig, soms voorzien van bruine, zwarte of paarse vlekken/spikkels. Groenblijvend in de winter/vroege lente.
Bloeiperiode	April tot en met mei (voorjaar). Vruchten (bessenkolven) zijn opvallend in de nazomer en herfst.
Standplaats	Halfschaduw tot schaduw, voedzame, humusrijke, kalkrijke en vochthoudende bodem (loofbossen, hagen).
Herkomst	Inheems in grote delen van Europa, van Zuid-, Midden- en West-Europa tot de Oekraïne.
Soort gewas	Overblijvende, kruidachtige vaste plant (geofyt), stinzenplant.
Vermeerderingswijze	Door zaad (vereist stratificatie/koudebehandeling) of door deling van de ondergrondse knollen.
Klimaatzone (USDA-zones)	Zeer winterhard, komt overeen met USDA-zone 6 (tot -20 °C).
Insecten	Trekt vliegjes aan met de geur van rottend vlees; de bloem fungeert als een val om kruisbestuiving te garanderen.

Voorzitter: voorzitter.nrv@gmail.com

Secretariaat: secretariaat.nrv@gmail.com

Webmaster: webmasternrv@gmail.com

Website: nrvwebsite.nl

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/505404964892414>